

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Бібліотека

Серія «Біобібліографія вчених ВНУ імені Лесі Українки»

КУЗАВА ІРИНА БОРИСІВНА

Біобібліографічний покажчик

До 50-річчя від дня народження та 25-річчя наукової діяльності

Луцьк – 2025

УДК 37(477.82)(092)(01)

К 89

Кузава Ірина Борисівна [Електронний ресурс] : біобібліогр. покажч. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Каф. спец. та інклюз. освіти, Бібліотека ; уклад. Л. П. Дейнека ; авт.-упоряд. І. Б. Кузава. – Електрон. текст. дані. – Луцьк, 2025. – 76 с. – (Біобібліографія вчених ВНУ ім. Лесі Українки).

Представлені у покажчику матеріали висвітлюють науково-педагогічну, організаторську та громадську діяльність професора, завідувача кафедри спеціальної та інклюзивної освіти ВНУ ім. Лесі Українки Ірини Борисівни Кузави.

Покажчик адресовано науково-педагогічним працівникам, здобувачам освіти, аспірантам, фахівцям у галузі спеціальної та інклюзивної освіти.

ІРИНА БОРИСІВНА КУЗАВА

Професор, завідувачка кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
Волинського національного університету імені Лесі Українки

Зміст

ВІД УКЛАДАЧА	5
ВІТАЛЬНЕ СЛОВО КОЛЕГ	7
СТОРІНКИ ЖИТТЄВОГО І НАУКОВОГО ШЛЯХУ ВЧЕНОЇ.....	9
ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ ПРОФЕСОРА І. Б. КУЗАВИ	13
Дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня.....	13
Монографії. Публікації у колективних монографіях.....	13
Навчальні посібники та навчально-методичні видання. Розділи у навчальних посібниках.....	15
Публікації у наукових збірниках та періодичних виданнях	20
Доповіді та повідомлення, виголошені на наукових конференціях, конгресах та семінарах	29
НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО ДИСЕРТАЦІЙНИМИ ДОСЛІДЖЕННЯМИ ТА ОФІЦІЙНЕ ОПОНУВАННЯ.....	42
Офіційне опонування дисертаційних досліджень	42
ІНШІ ВИДИ НАУКОВОЇ АКТИВНОСТІ І. Б. КУЗАВИ	43
Участь в атестації наукових кадрів	45
Участь у роботі експертних комісій	45
Членство в організаціях.....	46
Участь у програмах, проектах, українських та міжнародних організаціях	46
РЕДАКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ І. Б. КУЗАВИ.....	47
ПУБЛІКАЦІЇ ПРО І. Б. КУЗАВУ	48
ПРОФЕСІЙНІ ВІДЗНАКИ ТА НАГОРОДИ.....	49
ДОПОМІЖНИЙ АПАРАТ	50
Показчик назв праць.....	50
Іменний показчик співавторів	59
ФОТОМИТТЄВОСТІ ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ	62

ВІД УКЛАДАЧА

Показчик є продовженням серії «Біобібліографія ВНУ ім. Лесі Українки», яку університетська бібліотека випускає понад 15 років.

Наукове видання підготовлене з нагоди 20-річчя наукової діяльності та ювілею з дня народження професора, завідувачки кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Волинського національного університету ім. Лесі Українки Кузави Ірини Борисівни. Ірина Борисівна – відомий вчений, педагог, наставник, науковий доробок якої є вагомим внеском у розвиток освіти і науки нашого університету.

Представлені матеріали висвітлюють науково-педагогічну, організаторську та громадську діяльність Ірини Борисівни Кузави за період з 2000 по 2024 рр.

Біографія, наукові та трудові досягнення висвітлені в розділі «Сторінки життєвого та наукового шляху вченої». Про Кузаву І. Б. – колегу, наставника, людину йдеться в розділі «Вітальне слово колег» (дописи подано в авторській редакції).

Науково-методичний доробок професора І. Б. Кузави подано за такими розділами:

- Дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня
- Монографії. Розділи у колективних монографіях
- Навчальні посібники та навчально-методичні видання. Розділи у навчальних посібниках
- Публікації у наукових збірниках та періодичних виданнях
- Доповіді та повідомлення, виголошені на наукових конференціях, конгресах та семінарах.

Інформацію про наукове керівництво дисертаційними дослідженнями та офіційне опонування висвітлено в однойменному розділі. Крім того, є розділ, в якому представлені видання, де вчена є відповідальним, науковим редактором та входить до складу редакційних колегій.

Професійні наукові заходи є унікальними майданчиками для зустрічей, де науковці мають можливість заявити про себе, ознайомитись з результатами нових досліджень, отримати зворотний зв'язок, зміцнити існуючі та знайти нові наукові контакти, підтримати імідж як вченого, так і закладу, де він працює. Підсумки такої діяльності представлені в розділі «Інша наукова діяльність» із зазначенням форми участі та назв доповідей Ірини Борисівни.

Розділ «Публікації про життя та діяльність І. Б. Кузави» включає бібліографічну інформацію про життєвий та науковий шлях, громадську діяльність ювілярки.

Видання доповнене світлинами з сімейного архіву І. Б. Кузави.

При упорядкуванні бібліографічна інформація у розділах покажчика згрупована за хронологією, а межах року – за алфавітом назв праць вченої. Видання іноземними мовами подані в кінці відповідного розділу.

Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено згідно діючих ДСТУ. Довідковий апарат видання складається зі вступу «Від укладача» та допоміжних покажчиків – іменного та покажчика назв праць. Записи в хронологічному покажчику наукових праць мають суцільну нумерацію, що сприяє більш зручному використанню іменного покажчика та покажчика назв праць, де подані посилання до відповідних номерів записів.

Укладач не претендує на повноту охоплення праць І. Б. Кузави. В описах документів, які не вдалося переглянути *de visu*, відсутні деякі елементи бібліографічного опису.

Висловлюємо вдячність Ірині Борисівні за тісну співпрацю при підготовці видання.

Покажчик адресований науковцям, освітянам, викладачам ЗВО, аспірантам, здобувачам закладів вищої освіти з метою популяризації наукової спадщини Ірини Борисівни Кузави.

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО КОЛЕГ

Життєвий досвід і науковий доробок, які варті наслідування

Цей рік ювілейний у житті нашої колеги й знакового науковця Волинського національного університету імені Лесі Українки – доктора педагогічних наук, професора та завідувача кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Ірини Борисівни Кузави.

Ірина Борисівна зустрічає свій ювілей вагомими науковими здобутками в педагогічній науці, громадській роботі. Ґрунтовні комплексні наукові дослідження з корекційної педагогіки, технології інклюзивного навчання, психофізичного розвитку, результати яких відображено в низці монографій та публікацій і в Україні, і за кордоном, учасником проєкту «Створення інклюзивного Хабу» Українського культурного фонду в рамках програми «Інклюзивне мистецтво». Брала участь у роботі науково-методичної комісії (підкомісія 016 Спеціальна освіта) з вищої освіти МОН). Ірина Борисівна – член експертної ради Міністерства освіти і науки України з питань атестації наукових кадрів з педагогічних наук, фізичного виховання та спорту

Трудовий шлях Кузава І. Б. розпочала у 1996 році на посаді вчителя музики Рожищенської спеціальної школи-інтернату та Топільненської загальноосвітньої школи І–ІІІ ст. Волинської області. А вже в 2022 р. – академік Національної академії наук вищої освіти України, доктор педагогічних наук, професор.

Уся трудова діяльність присвячена викладацькій та науковій роботі, а також вихованню студентської молоді, якій Ірина Борисівна передає найдорожче – знання, формує в них високу духовність. Як викладач, педагог Ірина Борисівна Кузава завжди готовий прийти на допомогу студентам і аспірантам. Людина віддана своїй справі, висококваліфікована, інтелігентна та цілеспрямована.

А ще Ірина Борисівна є активним громадським діячем. З 2015 р. – донині Ірина Борисівна Кузава є головою Волинського осередку УАКП (Української асоціації корекційних педагогів).

Ірино Борисівно, нехай повага і шана завжди будуть з вами, як нагорода за вашу безцінну працю. Бажаємо величезного щастя, всіх земних благ і гідних нових звань.

Володимир Антонюк

декан факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

СТОРІНКИ ЖИТТЄВОГО І НАУКОВОГО ШЛЯХУ ВЧЕНОЇ

Кузава Ірина Борисівна народилась 9 березня 1975 року в с. Топільне Волинської області. Вищу освіту здобула у Волинському державному університеті імені Лесі Українки у 1996 році за спеціальністю «вчитель початкових класів та музики».

Трудовий шлях Кузава І. Б. розпочала у 1996 році на посаді вчителя музики Рожищенської спеціальної школи-інтернату та Топільненської загальноосвітньої школи I–III ст. Волинської області.

У 1998 році зарахована до аспірантури без відриву від виробництва Волинського державного університету імені Лесі Українки зі спеціальності 13.00.01 – теорія та історія педагогіки.

Кандидатська дисертація на тему «Формування художньо-естетичних інтересів у дітей із затримкою психічного розвитку», зі спеціальності 13.00.03 – корекційна педагогіка, захищена 2004 року у спеціалізованій вченій раді в Інституті спеціальної педагогіки НАПН України.

У 2004 р. призначена на посаду старшого викладача кафедри музично-теоретичних дисциплін Волинського національного університету імені Лесі Українки.

З 2007–2014 рр. – доцент кафедри дошкільної педагогіки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Рішенням Атестаційної колегії у 2011 році Ірині Борисівні присвоєно вчене звання доцента кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти.

З жовтня 2011 по жовтень 2014 року є докторантом Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова зі спеціальності 13.00.03 – корекційна педагогіка. У 2015 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук на тему «Теоретичні та методичні засади інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку» за спеціальністю 13.00.03 – корекційна педагогіка.

У 2015–2017 рр. – професор кафедри педагогіки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

2017–2019 рр. – професор, завідувачка кафедри філології та методики початкової освіти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

З 2019 р. по даний час – призначена на посаду професора, завідувачки кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

З 2022 р. – академік Національної академії наук вищої освіти України (ГО № 22/21), м. Київ (Україна).

Кузава Ірина Борисівна з 2020–2021 н.р. є гарантом ОПП «Корекційна психопедагогіка» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки, член проєктних груп з розробки ОП першого (бакалаврського) ОС і третього (освітньо-наукового) рівня (PhD) за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

На високому науково-методичному рівні викладає освітні компоненти («Основи корекційної психопедагогіки», «Актуальні проблеми та методологія досліджень у спеціальній та інклюзивній освіті», «Теорія і методика навчання і виховання дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями (дошкільний, шкільний вік)», «Технології інклюзивного навчання», «Вступ до корекційної психопедагогіки та логопедії», «Технології апробації результатів дисертаційного дослідження у галузі Спеціальна освіта» та ін.), керує аспірантськими та студентськими науковими роботами, організовує проведення навчальної, виробничої та асистентської практик; є головою та членом ЕК під час ДА та вступних випробувань.

У 2020 р. була учасником проєкту «Створення інклюзивного Хабу» Українського культурного фонду в рамках програми «Інклюзивне мистецтво».

Стаж науково-педагогічної роботи у закладах вищої освіти – 20 років.

Ірина Борисівна активно займається науково-дослідною роботою, має понад 160 наукових та навчально-методичних праць, з яких: 98 публікацій у наукових фахових журналах та виданнях, що включено до міжнародних наукометричних баз, 3 праці, які опубліковані у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science, 60 публікацій у

вигляді тез (40) та статей (20) за результатами вітчизняних та зарубіжних міжнародних науково-практичних конференцій; автор 2 монографій, співавтор 4 колективних монографій. Має 22 навчально-методичні публікації, 1 з яких надано Гриф МОН України. Після захисту докторської дисертації опубліковано 66 наукових праць, з них понад 25 статей у фахових виданнях, 3 статті, які включені до наукометричних баз Scopus та Web of Science, 2 колективні монографії, 4 праці навчально-методичного характеру. Відповідно до бази даних Scopus індекс Гірша становить 11.

З 2015 р. – донині Ірина Борисівна Кузава є головою Волинського осередку УАКП (Української асоціації корекційних педагогів).

З 2021 р. – член редколегій наукового фахового педагогічного журналу «Acta Paedagogika Volynienses», фахового збірника (категорія Б) «Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки», відповідальний секретар наукового журналу «Педагогічний часопис Волині» (2015 р. – по 2020 р.), член редколегії Наукового вісника СНУ імені Лесі Українки. Серія: Педагогічні науки» (2015–2019 рр.).

Ірина Борисівна з 2015 р. – дотепер керує роботою науково-дослідної лабораторії спеціальної та інклюзивної освіти, а також роботою проблемної групи «Організація психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП в умовах інклюзії» та надає науково-методичну допомогу педагогам-дефектологам Волинської області.

З 2017 р. – по 2019 р. брала участь у роботі науково-методичної комісії (підкомісія 016 Спеціальна освіта) з вищої освіти МОН). Ірина Борисівна – член експертної ради Міністерства освіти і науки України з питань атестації наукових кадрів з педагогічних наук, фізичного виховання та спорту (з січня 2023 р. – донині).

У 2020 році була учасником проекту «Створення інклюзивного Хабу» Українського культурного фонду в рамках програми «Інклюзивне мистецтво». (2020 р.)

Коло наукових інтересів: спеціальна та інклюзивна освіта дітей із особливостями психофізичного розвитку; корекційна педагогіка; інклюзивне мистецтво дітей із особливостями психофізичного розвитку.

Нагороджена:

- медаллю Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова «М. П. Драгоманов» (2015 р.);
- Грамотою управління освіти й науки Волинської обласної державної адміністрації (2017 р.);
- почесною грамотою Волинської обласної ради (2019 р);
- Грамотою управління освіти й науки Волинської обласної державної адміністрації (2022 р.).

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ ПРОФЕСОРА І. Б. КУЗАВИ

Дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня 2015

1. Теоретичні та методичні засади інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.03 / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2015. – 40 с.
2. Теоретичні та методичні засади інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.03 / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2015.

Монографії. Публікації у колективних монографіях

2007

3. Формування художньо-естетичних інтересів учнів молодшого шкільного віку спеціальної школи інтенсивної педагогічної корекції : монографія / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т мистецтв. – Луцьк : РВВ «Вежа», 2007. – 83 с.

Співавт.: О. Н. Дем'янчук.

2013

4. Інклюзивна освіта дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку: теорія і практика : монографія / Нац. пед. ін-т ім. М. П.

Драгоманова. – Київ ; Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2013. – 292 с.

2014

5. Психолого-педагогічні аспекти організації дошкільної інклюзивної освіти // Напрями та перспективи інклюзивної освіти людей із порушеннями зору в українському освітньому просторі : монографія / за заг. ред. Ю. Й. Тулашвілі]. – Луцьк, 2014. – С. 102–150.

Співавт.: Н. А. Савчук, Ю. П. Симончук, Л. П. Стасюк, С. І. Терпелюк, Ю. Й. Тулашвілі.

2018

6. Інклюзивне навчання в Україні: теоретико-методичні та нормативно-правові засади // Edukacja włączająca na Ukrainie: zasady teoretyczne i metodologiczne oraz regulacyjne Inclusive education in Ukraine: theoretical, methodological and regulatory principles : monografie / red. naukowa Marian Zdzisław Stepulak ; Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie. – Lublin, 2018. – С. 125–133.

2019

7. Дошкілля як початкова ланка впровадження інклюзивної освіти // Інтегративний підхід до інклюзивної освіти осіб із порушеннями зору : монографія / за заг. ред. Ю. Й. Тулашвілі. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2019. – С. 123–177.

Співавт.: Н. А. Савчук, Ю. П. Симончук, Л. П. Стасюк, В. В. Терпелюк, Ю. Й. Тулашвілі.

2020

8. Інклюзивна освіта дітей дошкільного віку : монографія. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. – 345 с.

2022

9. Професійна готовність майбутніх спеціальних педагогів до впровадження інклюзивної освіти // European and global vectors for education development in Ukraine : scientific monograph / Lesya Ukrainka Volyn National University. – Riga, Latvia, 2022. – С. 344–372.

Співавт.: Т. Гац.

10. European and global vectors for education development in Ukraine : scientific monograph / Lesya Ukrainka Volyn National University. – Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2022. – 493 p.

Coauthor: I. M. Melnyk, A. I. Smoliuk, I. O. Smoliuk, I. P. Tomashevs'ka, V. V. Vitiuk, N. V. Iovkhimchuk, L. B. Koltok, R. M. Prima, D. A. Prima, I. V. Radiuk, M. I. Chabaiovska, I. M. Brushnevskaya, I. I. Sydoruk, G. O. Gats, Z. S. Matsiuk, M. Ya. Fenko, V. F. Serheieva, O. M. Antonchuk, N. P. Pavlyuk.

Навчальні посібники та навчально-методичні видання. Розділи у навчальних посібниках

2006

11. Формування художньо-естетичних інтересів на уроках музики : метод. рек. для вчителів початк. кл. спец. шкіл інтенс. пед. корекції / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т мистецтв, Каф. муз.-теорет. дисциплін. – Луцьк : РВВ «Вежа», 2006. – 27 с.

2011

12. Мистецтво в корекції розвитку дошкільників із психофізичними вадами : навч. посіб для студентів ВНЗ / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. – 104 с.

2013

13. Основи дошкільної корекційної педагогіки : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. (спец. «Дошкільна освіта», «Корекційна освіта»). – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2013. – 317 с.
Співавт.: В. Ф. Сергеева.

2014

14. Корекційна педагогіка : заг. програма нормат. навч. дисципліни // Інформаційно-фаховий збірник кафедри педагогіки : навч. програма : в 2 т. / уклад.: І. О. Смолюк, І. П. Томашевська, Т. М. Шуппе. – Луцьк, 2014. – Т. 1. – С. 145–157.
15. Мистецтво в корекції розвитку дошкільників з психофізичними вадами : програма навч. дисципліни // Інформаційно-фаховий збірник кафедри педагогіки : навч. програма : в 2 т. / уклад.: І. О. Смолюк, І. П. Томашевська, Т. М. Шуппе. – Луцьк, 2014. – Т. 1. – С. 157–165.
16. Основи дошкільної корекційної педагогіки : роб. програма нормат. навч. дисципліни // Інформаційно-фаховий збірник кафедри педагогіки : навч. програма : в 2 т. / уклад.: І. О. Смолюк, І. П. Томашевська, Т. М. Шуппе. – Луцьк, 2014. – Т. 2. – С. 106–117.
17. Основи інклюзивної освіти : роб. програма нормат. навч. дисципліни // Інформаційно-фаховий збірник кафедри педагогіки : навч. програма : в 2 т. / уклад.: І. О. Смолюк, І. П. Томашевська, Т. М. Шуппе. – Луцьк, 2014. – Т. 2. – С. 125–138.

2015

18. Мистецтво в корекції розвитку дошкільників з психофізичними вадами [Електронний ресурс] : програма навч. дисципліни для студентів спеціальності 6.010101 «Дошкільна освіта» / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2015. – 6 с. – Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/9350>

19. Основи інклюзивного навчання [Електронний ресурс] : роб. програма нормат. навч. дисципліни / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2015. – 13 с. – Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/8980>
20. Основи інклюзивної освіти дошкільників [Електронний ресурс] : роб. програма нормат. навч. дисципліни / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2015. – 16 с. – Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/10416>
21. Основи інклюзивної педагогіки [Електронний ресурс] : роб. програма нормат. навч. дисципліни / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2015. – 13 с. – Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/10074>

2017

22. Основи інклюзивної педагогіки [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Пед. ф-т, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека ; упоряд. І. Б. Кузава. – Електрон. текст. дані. – Луцьк, 2017. – 121 назва. – Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/12197>

2020

23. Інклюзивний підхід у волонтерській діяльності // Інклюзивні практики для працівників культури : метод. посіб. / І. М. Брушневська, В. В. Колодяжна, О. М. Галапчук-Тарнавська. – Луцьк, 2020. – С. 237–246.
24. Формування художньо-естетичних інтересів на уроках музики : метод. рек. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. – 22 с.

2021

25.Інклюзивна освіта [Електронний ресурс] : силабус навч. дисципліни підготовки бакалавра (на основі молодшого спеціаліста, молодшого бакалавра), галузі знань «01 Освіта / Педагогіка», спеціальності 014.07. Середня освіта (Географія), за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Географія. Економіка» / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т пед. освіти та соц. роботи. – Луцьк, 2021. – 18 с. – Режим доступу: <https://surl.li/mcrymi>

2022

26.Наскрізна програма навчальних і педагогічних практик : метод. рек. для підготовки студентів 2–4 курсів галузі знань 01 Освіта/педагогіка, за ОС Бакалавр спеціальності 016 Спеціальна освіта. – Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2022. – 32 с.

27.Наскрізна програма практичної підготовки : метод. рек. для підготовки студентів 2–4 курсів галузі знань 01 Освіта/педагогіка, за ОС Бакалавр спеціальності 016 Спеціальна освіта. – Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2022. – 20 с.

2023

28.Актуальні проблеми теорії та практики спеціальної та інклюзивної освіти [Електронний ресурс] : силабус освітн. нормат. компонента / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т пед. освіти та соц. роботи. – Луцьк, 2023. – 19 с. – Режим доступу: <https://surl.li/dfifqf>

29.Методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи : здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта за освітньо-професійною програмою Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта денної форми навчання [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. – Луцьк, 2023. – 42 с. – Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22776>

Співаєт.: І. І. Сидорук.

30.Методичні рекомендації до проведення практики : для здобувачів освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / [за заг. ред. І. М. Брушневської]. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2023. – 142 с. – Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21722>

Співавт.: І. М. Брушневська, З. С. Мацюк, В. Ф. Сергеева, І. І. Сидорук.

31.Навчально-методичне забезпечення освітнього компонента «Актуальні проблеми теорії та практики спеціальної та інклюзивної освіти». Навчально-методичне забезпечення освітнього компонента «Інклюзивна педагогіка [Електронний ресурс] // Спеціальна освіта : навч.-метод. забезпечення ОПП Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта освітнього ступеня магістра / [за заг. ред. І. Сидорук, З. Мацюк]. – Луцьк, 2023. – С. 23–47. – Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22775>

32.Спеціальна освіта : навч.-метод. забезпечення ОПП Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта освітнього ступеня магістра [Електронний ресурс] / [за заг. ред. І. Сидорук, З. Мацюк]. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2023. – 203 с. – Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22775>

Співавт.: І. І. Сидорук, І. М. Брушневська, З. С. Мацюк, В. Ф. Сергеева, Л. П. Стасюк.

Публікації у наукових збірниках та періодичних виданнях

2000

33. Критерії сформованості художньо-естетичних інтересів учнів із затримкою психічного розвитку // Проблеми педагогічних технологій : зб. наук. пр. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2000. – Вип. 3. – С. 49–55.
34. Стан проблеми художньо-естетичних інтересів у дітей із затримкою психічного розвитку у психолого-педагогічній літературі // Проблеми педагогічних технологій : зб. наук. пр. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2000. – Вип. 2. – С. 121–129.
35. Формування художньо-естетичних інтересів у дітей із затримкою психічного розвитку // Проблеми педагогічних технологій : зб. наук. пр. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2000. – Вип. 4. – С. 156–161.

2001

36. Методика виховання художньо-естетичних інтересів у дітей із затримкою психічного розвитку // Проблеми педагогічних технологій : зб. наук. пр. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2001. – Вип. 2. – С. 20–24.

Співавт.: О. Н. Дем'янчук.

2002

37. Формування у молодших школярів із ЗПР художньо-естетичних інтересів // Початкова школа. – 2002. – № 6. – С. 18–20.

2004

38. Формування у молодших школярів із затримкою психічного розвитку художньо-естетичних інтересів засобами комплексної взаємодії мистецтв // Проблеми педагогічних технологій : зб. наук. пр. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2004. – Вип. 3/4. – С. 202–208.

2005

39. Особливості пізнавальної діяльності молодших школярів із затримкою психічного розвитку та корекційні можливості формування у них художньо-естетичних інтересів // Педагогічний пошук. – 2005. – № 1. – С. 44–47.
40. Розвиток художньо-естетичних інтересів молодших школярів із ЗПР // Початкова школа. – 2005. – № 12. – С. 43–48.

2006

41. Особливості пізнавальної діяльності молодших школярів із затримкою психічного розвитку та корекційні можливості формування у них художньо-естетичних інтересів // Педагогічний пошук. – 2005. – № 1. – С. 44–47.
42. Роль позакласної роботи у формуванні художньо-естетичних інтересів молодших школярів із ЗПР // Проблеми педагогічних технологій : зб. наук. пр. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2006. – Вип. 2/4. – С. 145–151.

2007

43. Зміст корекційно-розвивальної роботи з музичного виховання (підготовка до школи) // Початкова школа. – 2007. – № 11. – С. 51–52.
44. Підготовка майбутніх фахівців у галузі дошкільного виховання до роботи з дітьми з особливими потребами // Педагогічний пошук. – 2007. – № 2. – С. 63–66.

Співавт.: В. Ф. Сергеева.

2009

45. Інклюзивна освіта як психолого-педагогічна проблема // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2009. – Вип. 20. – С. 35–38.

46. Проблема професійної підготовки майбутніх вихователів до корекційної роботи в дошкільних навчальних закладах компенсуючого типу // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського : зб. наук. пр. / Вінницький держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2009. – Вип. 27. – С. 213–216.

2010

47. Особливості організації інклюзивного навчання в умовах спеціального дошкільного дитячого будинку // Педагогічний пошук. – 2010. – № 1. – С. 65–66.

Співавт.: Г. П. Хижняк.

48. Проблема професійної підготовки майбутніх педагогів до роботи з дітьми із особливими потребами в умовах інклюзивного навчання // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2010. – Вип. 14. – С. 40–44.

2011

49. Особливості організації інклюзивного дошкільного навчального закладу // Соціально-психологічні проблеми тифлопедагогіки : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т корекц. педагогіки та психології. – Київ, 2011. – Вип. 4. – С. 73–81.
50. Роль мистецтва у формуванні інклюзивного середовища дошкільників із психофізичними вадами // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19, Корекційна педагогіка та спеціальна психологія : зб. наук. пр. – Київ, 2011. – № 19. – С. 98–102.
51. Толерантність як ефективна умова інклюзивної освіти осіб із інвалідністю // Соціально-психологічні проблеми тифлопедагогіки : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т корекц. педагогіки та психології. – Київ, 2011. – Вип. 5. – С. 102–107.

2012

52. Особливості організації інклюзивної освіти в умовах Центру розвитку дитини // Соціально-психологічні проблеми тифлопедагогіки : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т корекц. педагогіки та психології. – Київ, 2012. – Вип. 7. – С. 53–62.
53. Порівняльна характеристика термінів «інклюзія» та «інтеграція» // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19, Корекційна педагогіка та спеціальна психологія : зб. наук. пр. – Київ, 2012. – № 21. – С. 148–152.
54. Роль інклюзивного середовища у формуванні особистості дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку // Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 11. – С. 315–318.
55. Теоретико-методологічні аспекти інклюзивної освіти дітей дошкільного віку, які потребують корекції психофізичного розвитку // Педагогічний пошук. – 2012. – № 1. – С. 21–23.
56. Шляхи впровадження інклюзивної освіти в дошкільній // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 19, Корекційна педагогіка та спеціальна психологія : зб. наук. пр. – Київ, 2012. – № 22. – С. 136–139.

2013

57. Зарубіжний досвід реалізації інклюзивної освіти дошкільників із психофізичними порушеннями // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / за ред. О. М. Вержиховської, В. І. Співака. – Кам'янець-Подільський, 2013. – Вип. 4. – С. 101–110.
58. Концептуальні засади розвитку процесу інклюзії в умовах дошкільної освіти // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19, Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. – Київ, 2013. – Вип. 23. – С. 130–135.
59. Моделі розвитку інклюзивної освіти: теоретичний аспект // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 1. – С. 380–388.

60. Научно-методическое обеспечение инклюзивного образования в практике работы дошкольного учреждения // Sworld : сб. науч. тр. – Одесса, 2013. – Вып. 2, т. 19. – С. 38–43.
61. Особливості індивідуального оцінювання соціальної компетентності дошкільників із психофізичними порушеннями в умовах інклюзивного навчання // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2013. – Вип. 121, ч. 2. – С. 238–243.
62. Особливості медико-психолого-педагогічного супроводу інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси, 2013. – Вип. 3. – С. 52–56.
63. Особливості створення спеціальних умов для одержання освіти дітьми, які потребують корекції психофізичного розвитку, у загальноосвітніх дошкільних навчальних закладах // Проблеми сучасної педагогічної освіти : зб. наук. пр. / РВНЗ «Кримський гуманітарний університет». – Ялта, 2013. – Вип. 41, ч. 2. – С. 130–137.
64. Психолого-педагогічні аспекти інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку // Проблеми сучасної педагогічної освіти : зб. наук. пр. / РВНЗ «Кримський гуманітарний університет». – Ялта, 2013. – Вип. 40, ч. 3. – С. 177–183.
65. Теоретичне обґрунтування моделі реалізації інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка / Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2013. – № 10. – С. 39–46.
66. Умови організації інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. – 2013. – № 10. – С. 148–160.

2014

67. Експериментальне моделювання інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку // Молодий вчений. – 2014. – № 1. – С. 142–144.
68. Studio delle relazioni genitori di bambini in età prescolare a condizioni di Integrazione Scolastica // Italian Science Review. – 2014. – No 7(16). – P. 267–269.

2015

69. Методологічні основи дослідження проблеми інклюзивної освіти дітей дошкільного віку // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2015. – № 6. – С. 116–127.
70. Правові засади організації інклюзивної освіти дітей дошкільного віку // Педагогічний часопис Волині. – 2015. – № 1. – С. 69–74.
71. Технологія підготовки майбутніх вихователів до інклюзивної освіти дітей дошкільного віку // International scientific professional periodical journal «The unity of science» / publishing office Friedrichstrabe 10 – Vienna – Austria, 2015. – С. 65–68.

2016

72. Авторская концепция дошкольного инклюзивного образования воспитанников с нарушениями психофизического развития // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». – 2016. – № 6(3). – С. 55–59.
73. Актуальні проблеми навчання та виховання дітей в інклюзивному освітньому середовищі // Педагогічний часопис Волині. – 2016. – № 1. – С. 97–102.
74. Формування професійної готовності майбутніх вихователів до впровадження інклюзивної освіти // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Педагогічні науки / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2016. – № 2. – С. 75–81.
Співавт.: М. Ярмолюк.

2017

75. Вертебрологія як метод комплексної реабілітації в умовах інклюзії // Педагогічний часопис Волині. – 2017. – № 4. – С. 109–113.

Співавт.: В. В. Печерських.

76. Особливості адаптації дітей старшого дошкільного віку з порушеннями мовлення до навчання у школі // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Педагогічні науки / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2017. – № 1. – С. 158–164.

Співавт.: Т. Копитюк.

77. Особливості розвитку толерантної особистості у період становлення інклюзивної освіти // Педагогічний часопис Волині. – 2017. – № 2. – С. 130–136.

Співавт.: Г. П. Кайдалова.

78. Спектр аутизму: особливості і проблеми психологічної допомоги учням спеціальної школи // Педагогічний часопис Волині. – 2017. – № 2. – С. 136–142.

Співавт.: Л. В. Нечипорук.

79. Features of inclusive education of preschool children // Children & Schools. – 2017. – Vol. 39, iss. 4(2). – P. 1175–1180.

80. Peculiarities of Implementing Inclusive Education in Ukraine // Наука і освіта. – 2017. – № 12. – С. 85–90.

Coauthor: L. Stasiuk, N. Savchenko.

2018

81. Особливості використання прийомів і методів для розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку // Педагогічний часопис Волині. – 2018. № 4. – С. 112–116.

Співавт.: Д. Лебеденко.

82. Педагогічні умови підвищення ефективності громадянського виховання дітей дошкільного віку // Педагогічний часопис Волині. – 2018. – № 3. – С. 31–36.

Співавт.: Н. Ланевич.

83. Психолого-педагогічне керівництво процесом музичного сприймання у студентів мистецьких спеціальностей // Педагогічний часопис Волині. – 2018. – № 4. – С. 154–159.

Співавт.: Ю. Турич.

84. Формування та розвиток креативності студентів у процесі фахової підготовки у вищих навчальних закладах // Педагогічний часопис Волині. – 2018. – № 2. – С. 81–86.

Співавт.: К. П'явка.

2020

85. Розвиток музично-творчих здібностей дошкільників із затримкою психічного розвитку в ігровій діяльності // Актуальні проблеми гуманітарних наук : міжвузів. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка / [ред.-упоряд.: М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. – Дрогобич, 2020. – Вип. 32(1). – С. 248–253.

86. Practical implementation of the inclusive education system and its impact on the development and socialization of the children who need mental and physical development correction // European humanities studies: State and Society. – 2020. – No 3(1). – P. 234–255.

Coauthor: V. F. Serheieva.

2021

87. Formation of Communication Skills in Junior Schoolchildren with Intellectual Disabilities in the Conditions of Inclusive Education // BRAIN : Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience. – 2022. – Vol. 12, iss. 4. – P. 329–345.

Coauthor: S. Stebljuk, Y. Bondarenko, K. Torop, N. Yarmola, D. Shulzhenko.

88. Prerequisites for Creating Textbooks for Auxiliary Schools: Correctional Psychopedagogy for Children with Intellectual Disabilities // BRAIN : Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience. – Vol. 12, iss. 2. – P. 78–97.

Coauthor: L. Cherpurna, Y. Bondarenko, O. I. Lisovets, L. Odynchenko, T. Dehtiarenko.

2022

89. Participation of specialists of the inclusive resource center in the activities of the team of psychological and pedagogical support in the educational institution // European Scientific e-Journal. – 2022. – Vol. 2 (17). – P. 54–59.

Coauthor: Y. M. Mykolayuk.

2023

90. Науково-практичні засади організації дошкільної інклюзивної освіти // Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. Серія: Філософія. Педагогіка. – Дніпро, 2023. – Т. 2, № 2. – С. 84–87.

Співавт.: Л. Луканьова.

91. Сучасні аспекти естетичного виховання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку // Acta Paedagogica Volynienses. – 2023. – № 3. – С. 84–91.

2024

92. Актуальні аспекти сучасної корекційної психопедагогіки // Acta Paedagogica Volynienses. – 2024. – № 3. – С. 71–75.

93. Досвід упровадження освітньої компоненти, що формує інклюзивну компетентність майбутніх учителів закладів загальної середньої освіти // Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – Кременець, 2024. – Вип. 18. – С. 159–165.

94. Особливості підготовки майбутніх спеціальних педагогів у закладах вищої освіти в умовах воєнного стану // Acta Paedagogica Volynienses. – 2024. – № 3. – С. 81–86.

Співавт.: Н. Павлишина.

95. Стресостійкість в умовах воєнного стану як компонент професійної компетентності майбутніх спеціальних педагогів // Інклюзія і суспільство. – 2024. – № 2. – С. 43–47.

Співавт.: Н. Павлишина.

96. Формування інклюзивної компетентності майбутніх фахівців спеціальної освіти // Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. Серія: Філософія. Педагогіка. – Дніпро, 2024. – № 1. – С. 160–166.

97. Inclusive teacher competence as a component of professional training // Edukacja i społeczeństwo : zbiór prac naukowych / red.: T. Nestorenko, R. Bernátová, D. Kalita. – Katowicach, 2024. – Т. 9. – S. 108–114.

Coauthor: N. Pavlyshyna.

Доповіді та повідомлення, виголошені на наукових конференціях, конгресах та семінарах

2006

98. Корекційний вплив художньо-естетичних інтересів на емоційно-вольову сферу молодших школярів із ЗПР // Сучасні підходи інтеграції та соціалізації дітей з особливими потребами : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 січ. 2006 р. – Луцьк, 2006. – С. 156–164.

2009

99. Вплив ігрової діяльності на розвиток музично-творчих здібностей дошкільників із особливими потребами // *Культура й розвиток особистості: міфи та реалії в психології й педагогіці* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 черв. 2009 р. / М-во освіти і науки України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Волин. обл. громад. орг.»ОМЕП» ; [уклад. І. Ю. Філіпова]. – Луцьк, 2009. – С. 184–190.
100. До питання формування пізнавального інтересу дітей-дошкільників // *Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 17–18 берез. 2009 р. – Суми, 2009. – С. 156–163.

Співавт.: В. Ф. Сергеева.

2010

101. Мистецтво як засіб корекції психофізичного розвитку дітей дошкільного віку // *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19, Корекційна педагогіка та психологія.* – Київ, 2010. – Вип. 15 : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – С. 144–147.

2011

102. Вплив умов дошкільного виховання на розвиток дошкільників із психофізичними вадами // *Розвиток науки психології та педагогіки у сучасних умовах* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 28–29 жовт. 2011 р. – Одеса, 2011. – С. 23–24.

2012

103. Нормативно-правова база інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психічного розвитку // *Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі у світлі реалізації Конвенції ООН про права інвалідів* : матеріали XII міжнар. наук.-пр. конф. (Київ, 21–22 листоп. 2012 р.). – Київ, 2012. – С. 175–177.

104. Особенности инклюзивного образования в дошкольных учреждениях Украины // Проблемы и перспективы развития инклюзивного образования детей с ограниченными возможностями здоровья : материалы межрегион. науч.-практ. конф. с междунар. участием (Белгород, дек. 2012 г.). – Белгород, 2012. – С. 63–66.
105. Особливості розвитку дошкільної інклюзивної освіти в країнах пострадянського простору // Проблеми і перспективи розвитку педагогічних та психологічних наук в Україні : матеріали дистанц. наук.-практ. конф. – Харків, 2012. – С. 73–76.
106. Розвиток дошкільної інклюзивної освіти у європейських країнах // Педагогіка та психологія: сучасний гуманітарний вимір : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Київ, 2012. – С. 73–76.
107. Спеціальні дошкільні навчальні заклади як навчально-методичний та кадровий ресурс інклюзивної освіти // Актуальні проблеми ортопедагогіки та ортопсихології : матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 1–2 листоп. 2012 р.) / за ред. В. М. Синьова, А. Г. Шевцова. – Київ, 2012. – С. 73–76.

2013

108. Американський досвід розвитку інклюзії у системі дошкільної освіти // Проблеми та шляхи удосконалення педагогічних та психологічних наук : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 8–9 лют. 2013 р.). – Львів, 2013. – С. 30–32.
109. Гуманістичні засади інклюзивної освіти // Наука на постсоветском пространстве: история, перспективы и современность : материалы междунар. конф. (Донецк, 17 авг. 2013 г.). – Донецк, 2013. – С. 87–90.
110. Диагностика детей дошкольного возраста с психофизическими отклонениями в условиях инклюзивного обучения // Проблемы современного образования : материалы IV междунар. науч.-практ. конф. (Прага, 10–11 сент. 2013 г.). – Прага, 2013. – С. 128–129.

111. Коррекция психофизического развития дошкольников в условиях инклюзивного образования // Психолого-педагогическая коррекция нарушений интеллектуального развития у детей в современном образовании : материалы II Всерос. науч.-практ. конф. (Москва, 5–6 марта 2013 г.). – М., 2013. – С. 30–32.
112. Моніторинг індивідуальних досягнень як важливий чинник інклюзивного навчання дошкільників із психофізичними порушеннями // Комунікація для всіх : матеріали IX Східно- та Центральноєвроп. регіон. конф. з проблем альтернат. та допоміж. комунікації : зб. наук. ст. / за ред. В. М. Синьова, М. К. Шеремет. – Київ, 2013. – С. 38–46.
113. Состояние инклюзивного образования в современной практике дошкольного воспитания Украины // Психология и педагогика в современном мире: вызовы и решения : сб. ст. по материалам XVII междунар. науч.-практ. конф. для студентов, аспирантов и молодых ученых (Москва, 13 дек. 2013 г.). – М., 2013. – С. 51–53.
114. Теоретичні аспекти професійної готовності вихователів ДНЗ до інклюзивної освіти // Тенденції розвитку вищої освіти в Україні: європейський вектор : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Ялта, 21–22 берез. 2013 р.). – Ялта, 2013. – Ч. 1. – С. 101–105.
115. Технологии инклюзивного образования дошкольников, нуждающихся в коррекции психофизического развития // Инклюзивное образование: практика, исследования, методология : сб. материалов II Междунар. науч.-практ. конф. (Москва, 26–28 июня 2013 г.). – М., 2013. – С. 646–650.

2014

116. Теорія і практика інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку // Молода наука Волині : пріоритети та перспективи досліджень : матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. студентів і аспірантів (Луцьк, 14–15 трав. 2014 р.) : у 3 т. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2014. – Т. 2. – С. 446–449.

2015

117. Технології впровадження інклюзії в умовах дошкілля // Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі : матеріали міжнар. конгр. зі спец. освіти, психології та реабілітації (Суми, 15–16 жовт. 2015 р.). – Суми, 2015. – Ч. 1. – С. 61–63.

2018

118. Інклюзивна освіта як шлях гуманізації суспільства // Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі у світлі реалізації Конвенції про права осіб із інвалідністю : матеріали XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 21 листоп. 2018 р.). – Київ, 2018. – С. 34–37.
119. Инклюзивная компетентность воспитателя дошкольного учреждения // От интеграции к инклюзии : материалы V Междунар. конф. педагогов системы специального образования (Брест, 1–4 марта 2018 г.). – Брест, 2018.
120. Система інклюзивної освіти дітей дошкільного віку, які потребують корекції психофізичного розвитку // Сучасний світ і незрячі : інклюзивна освіта, інтелектуалізація праці, активізація дозвілля – запорука соціальної інтеграції осіб з інвалідністю : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 19–21 верес. 2018 р.). – Луцьк, 2018.

2019

121. Аналіз нормативно-правової бази інклюзивної освіти в Україні // Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський та національний вимір. : зб. матеріалів виступів учасників IV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Луцьк, 28–29 трав. 2019 р.) / за ред. проф. А. В. Лякішевої. – Луцьк, 2019. – С. 126–128.

Співавт.: О. Грицак, Т. Тарасюк.

122. Особливості диференційованого викладання в умовах інклюзивної освіти // Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський та національний вимір. : зб. матеріалів виступів учасників IV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Луцьк, 28–29 трав. 2019 р.) / за ред. проф. А. В. Лякішевої. – Луцьк, 2019. – С. 124–126.

Співавт.: А. Мельничук, А. Гриневич.

123. Особливості корекції розвитку дітей з особливими потребами методами арт-терапії // Сучасний світ і незрячі: освіта, професійне становлення і соціальна взаємодія : матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. (24–26 верес. 2019 р.). – Луцьк, 2019. – С. 111–114.

124. Особливості організації психолого-педагогічного супроводу дітей дошкільного віку в умовах ІРЦ // Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський та національний вимір : зб. матеріалів виступів учасників IV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 28–29 трав. 2019 р. / за ред. проф. А. В. Лякішевої. – Луцьк, 2019. – С. 128–131.

Співавт.: А. Єфімова, Ю. Миколаюк.

125. Проблеми та перспективи розвитку інклюзивної та спеціальної освіти Волині // Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський та національний вимір : зб. матеріалів виступів учасників IV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Луцьк, 28–29 трав. 2019 р.) / за ред. проф. А. В. Лякішевої. – Луцьк, 2019. – С. 121–124.

126. Умови розвитку пізнавальних інтересів до навчання в учнів початкової школи // Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський та національний вимір : зб. матеріалів виступів учасників IV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 28–29 трав. 2019 р. / за ред. проф. А. В. Лякішевої. – Луцьк, 2019. – С. 137–139.

Співавт.: В. Озінович.

2020

127. Особливості використання нетрадиційних технік в образотворчій діяльності дошкільників із особливими освітніми потребами // Педагогіка : зб. наук. пр. : матеріали V Всеукр. кругл. столу «Педагогічний дискурс» (17 листоп. 2020 р.) / за ред. В. З. Антонюка, Н. І. Корпач. – Луцьк, 2020. С. 78–81.

Співавт.: А. Босюк.

128. Особливості художнього сприймання дітей із порушеннями психофізичного розвитку // Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (12–15 жовт. 2020 р. / за заг. ред. В. З. Антонюка. – Луцьк, 2020. – С. 243–245.

Співавт.: Е. Тлучкевич.

129. Роль інклюзивного середовища в естетичному вихованні учнів із психофізичними порушеннями // Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (12–15 жовт. 2020 р.) / за заг. ред. В. З. Антонюка. – Луцьк, 2020. – С. 243–245.

Співавт.: В. Зеленюк.

2021

130. Особливості виховання культури поведінки молодших школярів // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (11–12 трав. 2021 р.) / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т пед. освіти та соц. роботи. – Луцьк, 2021. – С. 64–67.

Співавт.: М. С. Сільчук.

131. Підготовка педагогічних кадрів для реалізації спеціальної та інклюзивної освіти // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (11–12 трав. 2021 р.) / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т пед. освіти та соц. роботи. – Луцьк, 2021. – С. 57–60.

132. Причини заїкання у дорослих та методика подолання [Електронний ресурс] // Modern directions of scientific research development : зб. ст. за матеріалами I міжнар. наук.-практ. конф. (Чикаго, США, 7–9 лип. 2021 р.). – Чикаго, 2021. – Режим доступу <https://surl.li/zjaqek>

Співавт.: Х. Вигура.

133. Роль особистості вчителя у формуванні позитивної навчальної мотивації школярів молодших класів // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (11–12 трав. 2021 р.) / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т пед. освіти та соц. роботи. – Луцьк, 2021. – С. 61–64.

Співавт.: В. О. Петрусь.

134. Формування базових компетентностей майбутніх соціальних працівників у ЗВО засобами інноваційних технологій // Інновації у вищій школі: перспективи в освіті і науці : зб. матеріалів I міжнар. наук.-практ. конф. / за ред. В. Є. Бенери, Н. М. Дем'яненко, Т. О. Дороніної. – Кременець, 2021. – Вип. 5. – С. 154–156.

Співавт.: В. Терпелюк.

2022

135. Актуальні питання корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки) // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 46–51.

Співавтор: О. М. Куцепер.

136. Використання засобів народної педагогіки у вихованні дітей дошкільного віку з особливими потребами // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 155–158.

Співавтор: І. В. Влащук.

137. Дидактична гра як засіб розвитку навчально-пізнавальної активності учнів із особливими освітніми потребами в умовах інклюзії // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 51–54.

Співавтор: А. В. Процик.

138. Дидактична гра як засіб сенсорного виховання дітей із ООП // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 165–168.

Співавтор: І. П. Степашук.

139. Організація ігрової діяльності дітей із порушеннями інтелектуального розвитку // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 161–164.

Співавтор: О. Я. Краглик.

140. Організація інклюзивного середовища у закладі дошкільної освіти // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 43–46.

Співавтор: С. Дем'янюк.

141. Особливості виховання культурно-гігієнічних навичок у дітей із порушеннями інтелектуального розвитку // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 158–161.

Співавтор: І. В. Коширець.

142. Роль інклюзивної освіти у формуванні професійної готовності майбутніх учителів-дефектологів // Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 12–13 трав. 2022 р. / за заг. ред. Н. Г. Пахомової, В. І. Березан. – Полтава, 2022. – С. 121–128.

2023

143. Виховання у дітей з порушеннями психофізичного розвитку позитивного ставлення до праці // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 163–165.

Співавтор: І. В. Пацманюк.

144. Вплив музичного мистецтва на корекцію інтелектуальних порушень // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 141–144.

Співавтор: Н. Є. Дубинюк.

145. Корекція мовлення дітей з порушеннями інтелектуального розвитку в ігровій діяльності // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 144–150.

Співавтор: О. Я. Краглик.

146. Методика виховання художнього сприймання дітей з порушеннями психофізичного розвитку // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 160–163.

Співавтор: К. В. Орлова.

147. Методика розвитку мовлення у дітей з особливими освітніми потребами засобами української літератури // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 154–157.

Співавтор: А. Ф. Лахтюк.

148. Особливості використання наочності у навчанні дітей з порушеннями психофізичного розвитку // Вітчизняна система спеціальної та інклюзивної освіти в євроінтеграційному контексті: сучасний стан і перспективи розвитку : зб. тез доп. наук.-практ. семінару (28–30 верес. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 58–61.

Співавтор: М. Біла.

149. Особливості розвитку пізнавальних інтересів у дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 157–160.

Співавтор: І. А. Леснік.

150. Особливості формування особистості дитини з порушеннями мовлення // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (24–26 трав. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 151–154.

Співавт.: В. М. Лахай.

151. Роль вищої освіти у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя-дефектолога // Вітчизняна система спеціальної та інклюзивної освіти в євроінтеграційному контексті: сучасний стан і перспективи розвитку : зб. тез доп. наук.-практ. семінару (28–30 верес. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 64–67.

Співавт.: І. Кіхтенко.

152. Умови розвитку пізнавальних інтересів учнів із психофізичними порушеннями засобами математичних ігор // Вітчизняна система спеціальної та інклюзивної освіти в євроінтеграційному контексті: сучасний стан і перспективи розвитку : зб. тез доп. наук.-практ. семінару (28–30 верес. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2023. – С. 61–64.

Співавт.: О. Гунько.

153. Формування інклюзивної культури майбутніх фахівців спеціальної освіти // Психолого-педагогічний супровід дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах спеціальної та інклюзивної освіти : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 9 листоп. 2023 р. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка ; за ред. Т. О. Докучиної. – Кам'янець-Подільський, 2023. – С. 140–143.

2024

154. Актуалізація пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку // Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти : зб. наук. пр. за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф. / Харків. нац. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; за заг. ред. Ю. Д. Бойчука. – Харків, 2024. – С. 98–101.

155. Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивний простір закладу загальної освіти I-го ступеня // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. IV Всеукр. наук.-практ. конф. (16–19 трав. 2024 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2024. – С. 141–145.

Співавт.: Ю. С. Дядюк.

156. Інтелектуальні порушення: аналіз сутності та змісту // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. IV Всеукр. наук.-практ. конф. (16–19 трав. 2024 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2024. – С. 153–157.

Співавт.: В. В. Цимбалюк.

157. Корекція процесу формування креативності у дітей з особливими освітніми потребами // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. IV Всеукр. наук.-практ. конф. (16–19 трав. 2024 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2024. – С. 150–153.

Співавт.: О. С. Осмолович.

158. Особливості розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з дислексією // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. IV Всеукр. наук.-практ. конф. (16–19 трав. 2024 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2024. – С. 145–150.

Співавт.: Д. В. Міхнова.

159. Формування навичок моральної свідомості дітей з мовленнєвими порушеннями // Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. IV Всеукр. наук.-практ. конф. (16–19 трав. 2024 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2024. – С. 136–140.

Співавт.: Н. С. Бесарабчук.

160. Рухливі ігри як засіб фізичного виховання дітей з інтелектуальними порушеннями // Актуальні концепти і напрями корекційно-освітньої роботи з особами з особливими освітніми потребами: теорія, досвід, інновації : зб. тез доп. учасників кругл. столу (1 жовт. 2024 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2024. – С. 30–33.

Співавт.: Р. Вихор.

НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО ДИСЕРТАЦІЙНИМИ ДОСЛІДЖЕННЯМИ ТА ОФІЦІЙНЕ ОПОНУВАННЯ

На сьогодні Ірина Борисівна Кузава є науковим керівником 2 аспірантів денної та заочної форми – Капітули Мар'яни Станіславівни та Гладищук Анни Миколаївни (спеціальність 016 Спеціальна освіта).

Офіційне опонування дисертаційних досліджень 2017

1. Бондаренко Ю. А. Теоретико-методичні засади корекційного спрямування музичної діяльності дошкільників зі зниженим зором : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.03 / Бондаренко Ю. А. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2017.

2019

2. Сілявіна Ю. С. Моделювання системи педагогічної реабілітації вихованців з особливими освітніми потребами в умовах навчально-реабілітаційного центру : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.03 / Сілявіна Ю. С. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2019. – 22 с.

2021

3. Куренкова А. В. Формування соціально-комунікативної компетентності дошкільників з порушеннями інтелектуального розвитку засобами сюжетно-рольової гри : дис. ... д-ра філософії : 01 ; 016 / Куренкова А. В. ; Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2021.

4. Сіденко Ю. О. Педагогічні умови формування пізнавальної готовності старших дошкільників з розладами аутистичного спектру до навчальної діяльності : дис. ... д-ра філософії : 01 ; 016 / Сіденко Ю. О. ; Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2021.

5. Позднякова О. Л. Теорія і практика функціонування виховної системи навчально-реабілітаційних закладів для дітей з особливими освітніми потребами : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.03 / Позднякова О. Л. ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2021. – 44 с.

ІНШІ ВИДИ НАУКОВОЇ АКТИВНОСТІ І. Б. КУЗАВИ

Ірина Борисівна – активний учасник в організації та проведенні науково-методичних та науково-практичних семінарів, тренінгів та конференцій. Виступає в пресі, в прямих ефірах радіо і телебачення. Систематично проводить гостьові лекції для здобувачів освіти, бере активну участь в засіданні круглих столів, часто проводить консультаційні зустрічі та семінари в режимі реальних зустрічей та онлайн.

Науково-педагогічну роботу Ірина Борисівна завжди поєднує з активною громадською діяльністю.

2016

Акція «Багато шкарпеток» [Електронний ресурс] / Від. інформац. роботи міськради // Луцька міська рада : офіц. сайт. – Режим доступу: <https://www.lutskrada.gov.ua/publications/akciya-bagato-shkarpetok> (дата повідомлення: 22.03.2016. – дата звернення: 23.01.2025). – Назва з екрана.

І. Б. Кузава – співорганізатор акції до Міжнародного дня людей з синдромом Дауна.

2017

У Рожищі відбулася нарада керівників навчальних закладів району [Електронний ресурс] // Район. Рожище : сайт. – Режим доступу: <https://rozhyshche.rayon.in.ua/news/26850-u-rozhishchi-vidbulasia-narada-kerivnikiv-navchalnih-zakladiv-raionu> (дата повідомлення: 03.04.2017. – дата звернення: 22.01.2025). – Назва з екрана. –

І. Б. Кузава висвітлила питання інклюзивної освіти: сутність, реалії та перспективи.

Участь у Всеукраїнському круглому столі «Право на освіту дітей з особливими освітніми потребами: проблеми законодавчого регулювання», 02 листопада 2017 р., Київ.

2018

Романюк С. В. Круглий стіл «Інклюзія в Новій українській школі: виклики сьогодення» [Електронний ресурс] / С. В. Романюк // Соціально-психологічна служба ЗОШ І–ІІІ ст. с. Прилісне : сайт. – Режим доступу: https://lesz.at.ua/news/kruglij_stil_inkluzija_v_novij_ukrajinskij_shkoli6vikliki_sog_odennja/2018-06-21-82 (дата повідомлення: 21.06.2018. – дата звернення: 23.01.2025). – Назва з екрана. –

І. Б. Кузава інформувала про професійний розвиток педагогів, підготовку кадрів до роботи у форматі інклюзивної освіти.

Цюриць С. Андріївська сесія тільки ... у Луцьку [Електронний ресурс] / С. Цюриць // Волинська газета : сайт. – Режим доступу: <https://vln.media/andriivska-sesiia-tilky-u-lutsku/> (дата звернення: 22.01.2025). – Назва з екрана.

Організатор заходу – кафедра філології та методики початкової освіти СНУ імені Лесі Українки, І. Б. Кузава – член екзаменаційної комісії.

2020

Луцьк інклюзивний : студенти СНУ доєднались до масштабного проекту [Електронний ресурс] // Волинські новини : сайт. – Режим доступу: <https://www.volynnews.com/news/all/lutsk-inkliuzyvnyy-studenty-snu-doyednalys-do-masshtabnoho-proektu/> (дата повідомлення: 02.10.2020. – дата звернення: 24.01.2025). – Назва з екрана.

Виступ І. Б. Кузави на презентації проекту інклюзивного ХАБу.

2023

Інноваційні підходи в освіті та реабілітації дітей із особливими освітніми потребами : VI Всеукр. наук.-практ. конф., 18–19 трав. 2023. – Київ, 2023.

І. Б. Кузава – член оргкомітету.

Професійна підготовка майбутніх фахівців спеціальної та інклюзивної освіти засобами інноваційних технологій // Інноваційні підходи в освіті та реабілітації дітей із особливими освітніми потребами : VI Всеукр. наук.-практ. конф., 18–19 трав. 2023. – Київ, 2023. –

Участь в засіданні круглого столу на тему «Актуальні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти в Україні в умовах воєнного стану» ; член оргкомітету конференції.

2024

Актуальні проблеми дошкільної і спеціальної освіти: інновації та перспективи : всеукр. студент. конф., Івано-Франківськ (22 трав. 2024 р.). – Івано-Франківськ, 2024.

Вітальне слово І. Кузави для учасників конференції.

Участь в атестації наукових кадрів

Член Спеціалізованої вченої ради (2016–2018 рр.) К 32.051.04 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальностями: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я).

Участь у роботі експертних комісій

Член науково-методичної комісії (підкомісія 016 Спеціальна освіта) з вищої освіти МОН (з 2017 р. – по 2019 р.).

Голова екзаменаційної комісії № 65 (спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки) підготовки здобувачів вищої освіти у 2021–2022 н. р. у Луцькому НТУ.

Член експертної ради Міністерства освіти і науки України з питань атестації наукових кадрів з педагогічних наук, фізичного виховання та спорту (з січня 2023 р. – донині).

Членство в організаціях

З 2015 р. – донині Ірина Борисівна Кузава є головою Волинського осередку УАКП (Української асоціації корекційних педагогів).

Участь у програмах, проєктах, українських та міжнародних організаціях

2013 р. – інноваційний освітній проєкт «Технології інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку в умовах спеціального дошкільного навчального закладу» (Ківерцівський Центр розвитку дитини «Сонечко»)

2020 р. – учасник проєкту «Створення інклюзивного Хабу» Українського культурного фонду в рамках програми «Інклюзивне мистецтво».

Партнерство всеукраїнського рівня:

Науково-дослідна лабораторія проблем інклюзивної освіти / Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти Навчально-наукового інституту педагогіки і психології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Факультет спеціальної та інклюзивної освіти Українського державного університету імені М. П. Драгоманова, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти, Луцький педагогічний коледж, інклюзивно-ресурсними центрами та спеціальними освітніми закладами Волинської та Львівської областей та ін.

Постійна робота над підвищенням науково-професійного рівня, творчий пошук, впровадження педагогічних інновацій забезпечує високий рівень підготовки бакалаврів та магістрів спеціальної освіти.

Ірина Борисівна є організатором і модератором щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти». (Луцьк).

РЕДАКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ І. Б. КУЗАВИ

1. Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір. У 2-х т. Т. 2 : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (31 трав. – 1 черв. 2018 р.) / М-во освіти і науки України, Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; заг. ред. А. В. Лякішева. – Луцьк : Покора І. О., 2018. – 236 с. – *Член редколегії.*
2. Вітчизняна система спеціальної та інклюзивної освіти в євроінтеграційному контексті: сучасний стан і перспективи розвитку : зб. тез доп. наук.-практ. семінару (28–30 верес. 2023 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2023.
3. Інтернаука. Розділ : Педагогічні науки – мультидисциплінарний міжнародний науковий журнал. – *Член редколегії (з 2016 р. – по даний час).*
4. Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – *Член редколегії (з 2022 р. по даний час).*
5. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Педагогічні науки. – *Член редколегії (з 2016 р. – по 2019 р.).*
6. Педагогічний часопис Волині. – *Заступник головного редактора (з 2015 р. – по 2020 р.).*
7. Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти : зб. тез доп. IV Всеукр. наук.-практ. конф. (16–19 трав. 2024 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І. Б. Кузави. – Луцьк, 2024. – 326 с. – *Член редколегії.*
8. Acta Paedagogica Volynienses. – *Член редколегії (з 2020 р. по даний час).*

ПУБЛІКАЦІЇ ПРО І. Б. КУЗАВУ

1. Доктори педагогічних наук : Кузава Ірина Борисівна // Волинська наукова педагогічна школа : біогр. довід. / уклад.: О. А. Косинська, Є. А. Дурманенко, О. Л. Дурманенко ; за ред. О. А. Косинської. – Луцьк, 2020. – С. 31–32.
2. Золотий фонд Університету імені Лесі Українки : енциклопедія випускників / керівник проєкту А. Цьось ; упоряд. і ред. Л. Понедельник. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. – С. 122.
3. Кузава Ірина Борисівна [Електронний ресурс] // Волинський національний університет імені Лесі Українки : сайт. – Режим доступу: surl.li/fjgoru
4. Члени наукової школи – доктори наук : Кузава Ірина Борисівна [Електронний ресурс] // Психолого-педагогічні проблеми освіти дітей з ускладненнями процесів розвитку і соціалізації. Наукова школа Віктора Синьова : наук.-допом. біобібліогр. покажч. / уклад. С. Миронова. – Кам'янець-Подільський, 2023. – С. 53–57. – Режим доступу: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7702>

ПРОФЕСІЙНІ ВІДЗНАКИ ТА НАГОРОДИ

2008 р. – Грамота ректора Волинського національного університету імені Лесі Українки (за впровадження інноваційних методів організації навчання)

2015 р. – Медаль Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова «М. П. Драгоманов».

2017 р. – Грамота управління освіти й науки Волинської обласної державної адміністрації

2019 р. – Почесна грамота Волинської обласної ради

2022 р. – Грамота управління освіти й науки Волинської обласної державної адміністрації.

ДОПОМІЖНИЙ АПАРАТ

Показчик назв праць

- Авторская концепция дошкольного инклюзивного образования воспитанников с нарушениями психофизического развития 72
- Актуалізація пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку 154
- Актуальні аспекти сучасної корекційної психопедагогіки 93
- Актуальні питання корекційної психопедагогіки 135
- Актуальні проблеми навчання та виховання дітей в інклюзивному освітньому середовищі 73
- Актуальні проблеми теорії та практики спеціальної та інклюзивної освіти 28
- Американський досвід розвитку інклюзії у системі дошкільної освіти 108
- Аналіз нормативно-правової бази інклюзивної освіти в Україні 121
- Вертебрологія як метод комплексної реабілітації в умовах інклюзії 75
- Використання засобів народної педагогіки у вихованні дітей дошкільного віку з особливими потребами 136
- Виховання у дітей з порушеннями психофізичного розвитку позитивного ставлення до праці 143
- Вплив ігрової діяльності на розвиток музично-творчих здібностей дошкільників із особливими потребами 99
- Вплив музичного мистецтва на корекцію інтелектуальних порушень 144
- Вплив умов дошкільного виховання на розвиток дошкільників із психофізичними вадами 102
- Гуманістичні засади інклюзивної освіти 109
- До питання формування пізнавального інтересу дітей-дошкільників 100
- Досвід упровадження освітньої компоненти, що формує інклюзивну компетентність майбутніх учителів закладів загальної середньої освіти 93
- Дошкілля як початкова ланка впровадження інклюзивної освіти 7
- Діагностика дітей дошкільного віку з психофізичними відхиленнями в умовах інклюзивного навчання 110

Дидактична гра як засіб розвитку навчально-пізнавальної активності учнів із особливими освітніми потребами в умовах інклюзії	137
Дидактична гра як засіб сенсорного виховання дітей із ООП	138
Експериментальне моделювання інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку	67
Зарубіжний досвід реалізації інклюзивної освіти дошкільників із психофізичними порушеннями	57
Зміст корекційно-розвивальної роботи з музичного виховання	43
Інклюзивна освіта	25
Інклюзивна освіта дітей дошкільного віку	8
Інклюзивна освіта дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку: теорія і практика	4
Інклюзивна освіта як психолого-педагогічна проблема	45
Інклюзивна освіта як шлях гуманізації суспільства	118
Інклюзивная компетентность воспитателя дошкольного учреждения	119
Інклюзивне навчання в Україні: теоретико-методичні та нормативно-правові засади	6
Інклюзивний підхід у волонтерській діяльності	23
Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивний простір закладу загальної освіти І-го ступеня	155
Інтелектуальні порушення: аналіз сутності та змісту	156
Концептуальні засади розвитку процесу інклюзії в умовах дошкільної освіти	58
Корекційна педагогіка	14
Корекційний вплив художньо-естетичних інтересів на емоційно-вольову сферу молодших школярів із ЗПР	98
Корекція мовлення дітей з порушеннями інтелектуального розвитку в ігровій діяльності	145
Корекція процесу формування креативності у дітей з особливими освітніми потребами	157

Коррекция психофизического развития дошкольников в условиях инклюзивного образования	111
Критерії сформованості художньо-естетичних інтересів учнів із затримкою психічного розвитку	33
Методика виховання художнього сприймання дітей з порушеннями психофізичного розвитку	146
Методика виховання художньо-естетичних інтересів у дітей із затримкою психічного розвитку	36
Методика розвитку мовлення у дітей з особливими освітніми потребами засобами української літератури	147
Методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи	29
Методичні рекомендації до проведення практики	30
Методологічні основи дослідження проблеми інклюзивної освіти дітей дошкільного віку	69
Мистецтво в корекції розвитку дошкільників із психофізичними вадами	12, 15, 18
Мистецтво як засіб корекції психофізичного розвитку дітей дошкільного віку	101
Моделі розвитку інклюзивної освіти: теоретичний аспект	59
Моніторинг індивідуальних досягнень як важливий чинник інклюзивного навчання дошкільників із психофізичними порушеннями	112
Навчально-методичне забезпечення освітнього компонента	31
Наскрізна програма навчальних і педагогічних практик	26
Наскрізна програма практичної підготовки	27
Науково-практичні засади організації дошкільної інклюзивної освіти	90
Научно-методическое обеспечение инклюзивного образования в практике работы дошкольного учреждения	60
Нормативно-правова база інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психічного розвитку	103

Організація ігрової діяльності дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	139
Організація інклюзивного середовища у закладі дошкільної освіти	140
Основи дошкільної корекційної педагогіки	13, 16
Основи інклюзивної освіти дошкільників	20
Основи інклюзивної педагогіки	21, 22
Основи інклюзивного навчання	19
Основи інклюзивної освіти	17
Особенности инклюзивного образования в дошкольных учреждениях Украины	104
Особливості адаптації дітей старшого дошкільного віку з порушеннями мовлення до навчання у школі	76
Особливості використання наочності у навчанні дітей з порушеннями психофізичного розвитку	148
Особливості використання нетрадиційних технік в образотворчій діяльності дошкільників із особливими освітніми потребами	127
Особливості виховання культури поведінки молодших школярів	130
Особливості виховання культурно-гігієнічних навичок у дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	141
Особливості використання прийомів і методів для розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку	81
Особливості диференційованого викладання в умовах інклюзивної освіти	122
Особливості індивідуального оцінювання соціальної компетентності дошкільників із психофізичними порушеннями в умовах інклюзивного навчання	61
Особливості корекції розвитку дітей з особливими потребами методами арт-терапії	123
Особливості медико-психолого-педагогічного супроводу інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку	62
Особливості організації інклюзивного дошкільного навчального закладу	49

Особливості організації інклюзивного навчання в умовах спеціального дошкільного дитячого будинку 47

Особливості організації інклюзивної освіти в умовах Центру розвитку дитини 52

Особливості організації психолого-педагогічного супроводу дітей дошкільного віку в умовах ІРЦ 124

Особливості підготовки майбутніх спеціальних педагогів у закладах вищої освіти в умовах воєнного стану 94

Особливості розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з дислексією 158

Особливості розвитку дошкільної інклюзивної освіти в країнах пострадянського простору 105

Особливості пізнавальної діяльності молодших школярів із затримкою психічного розвитку та корекційні можливості формування у них художньо-естетичних інтересів 39, 41

Особливості розвитку пізнавальних інтересів у дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення 149

Особливості розвитку толерантної особистості у період становлення інклюзивної освіти 77

Особливості створення спеціальних умов для одержання освіти дітьми, які потребують корекції психофізичного розвитку, у загальноосвітніх дошкільних навчальних закладах 63

Особливості формування особистості дитини з порушеннями мовлення 150

Особливості художнього сприймання дітей із порушеннями психофізичного розвитку 128

Педагогічні умови підвищення ефективності громадянського виховання дітей дошкільного віку 82

Підготовка майбутніх фахівців у галузі дошкільного виховання до роботи з дітьми з особливими потребами 44

Підготовка педагогічних кадрів для реалізації спеціальної та інклюзивної освіти 131

Порівняльна характеристика термінів «інклюзія» та «інтеграція»	53
Правові засади організації інклюзивної освіти дітей дошкільного віку	70
Причини заїкання у дорослих та методика подолання	132
Проблема професійної підготовки майбутніх вихователів до корекційної роботи в дошкільних навчальних закладах компенсуючого типу	46
Проблема професійної підготовки майбутніх педагогів до роботи з дітьми із особливими потребами в умовах інклюзивного навчання	48
Проблеми та перспективи розвитку інклюзивної та спеціальної освіти Волині	125
Професійна готовність майбутніх спеціальних педагогів до впровадження інклюзивної освіти	9
Психолого-педагогічне керівництво процесом музичного сприймання у студентів мистецьких спеціальностей	83
Психолого-педагогічні аспекти інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку	64
Психолого-педагогічні аспекти організації дошкільної інклюзивної освіти	5
Розвиток дошкільної інклюзивної освіти у європейських країнах	106
Розвиток музично-творчих здібностей дошкільників із затримкою психічного розвитку в ігровій діяльності	85
Розвиток художньо-естетичних інтересів молодших школярів із ЗПП	40
Роль вищої освіти у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя-дефектолога	151
Роль інклюзивного середовища в естетичному вихованні учнів із психофізичними порушеннями	129
Роль інклюзивного середовища у формуванні особистості дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку	54
Роль інклюзивної освіти у формуванні професійної готовності майбутніх учителів-дефектологів	142
Роль мистецтва у формуванні інклюзивного середовища дошкільників із психофізичними вадами	50

Роль особистості вчителя у формуванні позитивної навчальної мотивації школярів молодших класів	133
Роль позакласної роботи у формуванні художньо-естетичних інтересів молодших школярів із ЗПР	42
Рухливі ігри як засіб фізичного виховання дітей з інтелектуальними порушеннями	160
Система інклюзивної освіти дітей дошкільного віку, які потребують корекції психофізичного розвитку	120
Состояние инклюзивного образования в современной практике дошкольного воспитания Украины	113
Спектр аутизму: особливості і проблеми психологічної допомоги учням спеціальної школи	78
Спеціальна освіта	32
Спеціальні дошкільні навчальні заклади як навчально-методичний та кадровий ресурс інклюзивної освіти	107
Стан проблеми художньо-естетичних інтересів у дітей із затримкою психічного розвитку у психолого-педагогічній літературі	34
Стресостійкість в умовах воєнного стану як компонент професійної компетентності майбутніх спеціальних педагогів	95
Сучасні аспекти естетичного виховання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку	91
Теоретико-методологічні аспекти інклюзивної освіти дітей дошкільного віку, які потребують корекції психофізичного розвитку	55
Теоретичне обґрунтування моделі реалізації інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку	65
Теоретичні аспекти професійної готовності вихователів ДНЗ до інклюзивної освіти	114
Теоретичні та методичні засади інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку	1, 2
Теорія і практика інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку	116

Технології впровадження інклюзії в умовах дошкілля	117
Технологии инклюзивного образования дошкольников, нуждающихся в коррекции психофизического развития	115
Технологія підготовки майбутніх вихователів до інклюзивної освіти дітей дошкільного віку	71
Толерантність як ефективна умова інклюзивної освіти осіб із інвалідністю	51
Умови організації інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку	66
Умови розвитку пізнавальних інтересів до навчання в учнів початкової школи	126
Умови розвитку пізнавальних інтересів учнів із психофізичними порушеннями засобами математичних ігор	152
Формування базових компетентностей майбутніх соціальних працівників у ЗВО засобами інноваційних технологій	134
Формування інклюзивної компетентності майбутніх фахівців спеціальної освіти	96
Формування інклюзивної культури майбутніх фахівців спеціальної освіти	153
Формування навичок моральної свідомості дітей з мовленнєвими порушеннями	159
Формування професійної готовності майбутніх вихователів до впровадження інклюзивної освіти	74
Формування та розвиток креативності студентів у процесі фахової підготовки у вищих навчальних закладах	84
Формування у молодших школярів із ЗПР художньо-естетичних інтересів	37
Формування у молодших школярів із затримкою психічного розвитку художньо-естетичних інтересів засобами комплексної взаємодії мистецтв	38
Формування художньо-естетичних інтересів на уроках музики	11, 24
Формування художньо-естетичних інтересів у дітей із затримкою психічного розвитку	35
Формування художньо-естетичних інтересів учнів молодшого шкільного віку спеціальної школи інтенсивної педагогічної корекції	3

Шляхи впровадження інклюзивної освіти в довкіллі	56
European and global vectors for education development in Ukraine	10
Features of inclusive education of preschool children	79
Formation of Communication Skills in Junior Schoolchildren with Intellectual Disabilities in the Conditions of Inclusive Education	87
Inclusive teacher competence as a component of professional training	97
Participation of specialists of the inclusive resource center in the activities of the team of psychological and pedagogical support in the educational institution	89
Peculiarities of Implementing Inclusive Education in Ukraine	80
Practical implementation of the inclusive education system and its impact on the development and socialization of the children who need mental and physical development correction	86
Prerequisites for Creating Textbooks for Auxiliary Schools: Correctional Psychopedagogy for Children with Intellectual Disabilities	88
Studio delle relazioni genitori di bambini in età prescolare a condizioni di Integrazione Scolastica	68

Іменний покажчик співавторів

Бесарабчук Н. С. 159

Біла М. 148

Босюк А. 127

Брушневська І. М. 30, 32

Вигура Х. 132

Вихор Р. 160

Влащук І. В. 136

Гац Т. 9

Гриневич А. 122

Грицак О. 121

Гунько О. 152

Дем'янчук О. Н. 3, 36

Дем'янчук С. 140

Дубинюк Н. Є. 144

Дядюк Ю. С. 155

Єфімова А. 124

Зеленюк В. 129

Кайдалова Г. П. 77

Кіхтенко І. 151

Копитюк Т. 76

Коширець І. В. 141

Краглик О. Я. 139, 145

Куцепер О. М. 135

Ланевич Н. 82

Лахай В. М. 150

Лахтюк А.Ф. 147

Лебеденко Д. 81

Леснік І. А. 149

Луканьова Л. 90

Мацюк З. С. 30, 32

Мельничук А. 122
Миколаюк Ю. 124
Міхнова Д. В. 158
Нечипорук Л. В. 78
Озінович В. 126
Орлова К. В. 146
Осмолович О. С. 157
П'явка К. 84
Павлишина Н. 94, 95
Пацманюк І. В. 143
Петрусь В. О. 133
Печерських В. В. 75
Процик А. В. 137
Савчук Н. А. 5, 7
Сергеева В. Ф. 13, 30, 32, 44
Сидорук І. І. 29, 30, 32
Симончук Ю. П. 5, 7
Сільчук М. С. 130
Стасюк Л. П. 5, 7, 32
Степащук І. П. 138
Тарасюк Т. 121
Терпелюк В. 134
Терпелюк С. І. 5, 7
Тлучкевич Е. 128
Тулашвілі Ю. Й. 5, 7
Турич Ю. 83
Хижняк Г. П. 47
Цимбалюк В. В. 156
Ярмолюк М. 74
Antonchuk O. M. 10
Bondarenko Y. 87, 88

Brushnevskya I. M. 10
Chabaiovska M. I. 10
Chepurna L. 88
Dehtiarenko T. 88
Fenko M. Ya. 10
Gats G. O. 10
Iovkchimchuk N. V. 10
Koltok L. B. 10
Lisovets O. I. 88
Matsiuk Z. S. 10
Melnyk I. M. 10
Mykolayuk Y. M. 89
Odynchenko L. 88
Pavlyshyna N. 97
Pavlyuk N. P. 10
Prima D. A. 10
Prima R. M. 10
Radiuk I. V. 10
Savchenko N. 80
Serheieva V. F. 10, 86
Shulzhenko D. 87
Smoliuk A. I. 10
Smoliuk I. O. 10
Stasiuk L. 80
Steblyuk S. 87
Sydoruk I. I. 10
Tomashevs'ka I. P. 10
Torop K. 87
Vitiuk V. V. 10
Yarmola N. 87

ФОТОМИТТЄВОСТІ ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ

Захист канд. дисертації, НАПН України Інститут спеціальної педагогіки та психології, 2004 р.

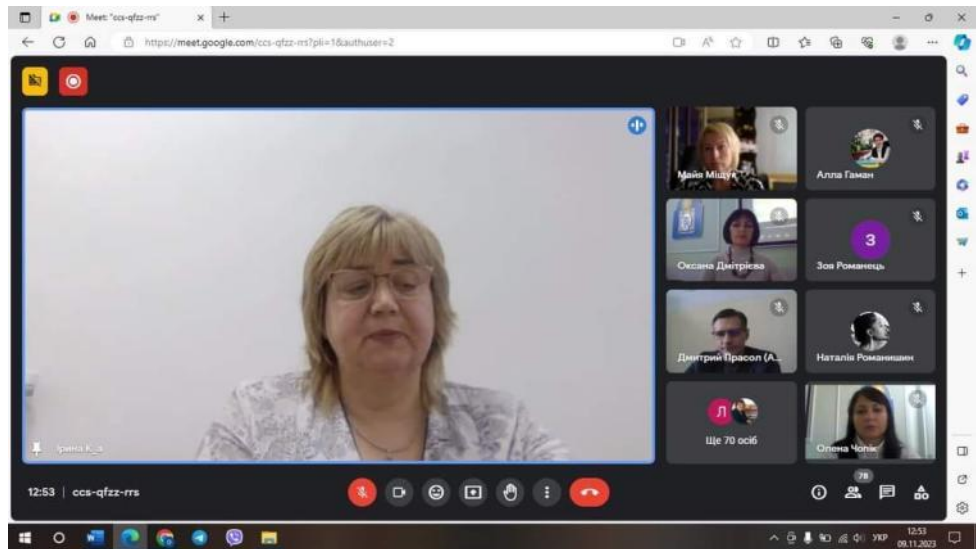

Вручення атестату професора, 2021

Вручення контракту завідувача кафедри

Виступ на конференції (Кам'янець подільський, 2023)

Робота в екзаменаційній комісії

Засідання кафедри

Захист курсових робіт

День кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Акція Блакитні долоньки

Круглий стіл (30 березня 2023)

Вітання учасникам круглого столу

Круглий стіл (1 жовтня 2024 р)

Робота семінару (2023)

Робота круглого столу (1.10.2024)

Конференція (2024)

Розширюємо освітні горизонти

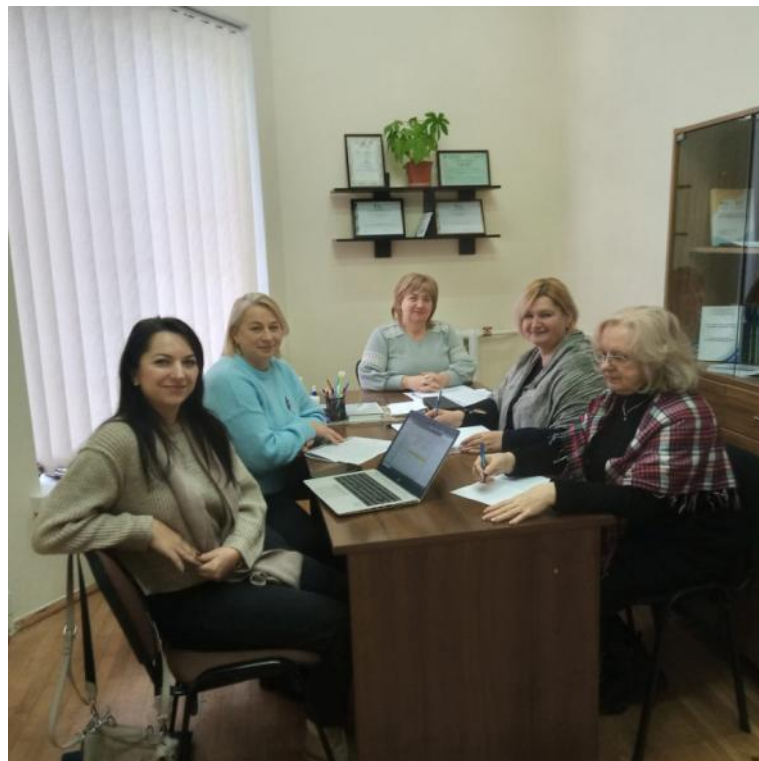
Освітнє середовище спеціальності 016 Спеціальна освіта

Зустріч зі стейкхолдерами (2024)

Обговорення ОП зі стейкхолдерами

Посвята першокурсників

Наші бакалаври

Зі студентами у Колодяжному (2023)